

Kinderpraktijk. *)

Reeds verscheidene malen kreeg ik een verzoek namens het Bestuur van onze Vereeniging, om eene voordracht te houden ; nu moet ik bekennen dat zoo'n verzoek bijna eene opdracht wordt. Geloofst nu niet, geachte Collega's, dat dit een verwijt is, integendeel, het bewijst maar al te zeer, wat aansporing en volharding vermogen, en dat deze noodig zijn om tot een doel te geraken. Tot zoover de voordeelen, nu komt echter de keerzijde der medaille; de aangewezenen nu in quaestie gevoelt zich ge-roepen, gedrongen iets ten beste te geven, maar wat te doen indien, hoe gaarne ook bereid, de gelegenheid zich niet voordoet, iets oorspronkelijks, iets belangrijks te presteeren? Bovendien, wat den een belangrijk lijkt, is dikwerf in de oogen van anderen waardeloos, doch de goede wil, en het ongerief ten gevolge herhaalde weigering aan het bestuur in aanmerking nemende, zal ieder zeker wel 't weinige voor lief willen nemen. Dus vraag ik voor een oogenblik Uwe attentie, om U te spreken over een misschien luttel onderwerp, dat mij echter zeer na aan het harte ligt, iets dat vanaf het eerste jaar mijner vestiging steeds mijne aandacht heeft getrokken en waarvan ik U eenige resultaten geef. Dit onderwerp nu is: „de kinderpraktijk”.

Eenige jaren geleden stelde een geacht collega mij voor, over het bovengenoemde eene voordracht te houden. Ik durfde 't echter niet aan, omdat ik vreesde, in een verslag, dat ten doel had te wijzen hoe met kinderen om te gaan, zonder het te willen, in de oogen van anderen zekere pedan-

*) Voordracht gehouden ter vergadering der N. T. V. December 1900.

terie aan den dag te leggen. Bij nader overleg echter trok ik de stoute schoenen aan en ziet hier de gevolgen.

Uit bovenstaande regelen hebt ge reeds gezien, dat mijn verslag geen wetenschappelijk karakter zal dragen, geene verhandeling zal zijn over het al of niet plombeeren van diep gecarieerde melkkiesjes, over 't wel of niet reguleeren op jeugdigen leeftijd, in één woord, over de gewone wijze van werken zooals wij gewoon zijn te handelen.

Wij, immers, hebben allen, durf ik zeggen, hetzelfde doel voor oogen, en wel datgene te doen wat voor onze jeugdige patienten het beste is en wat voor de toekomst, voor de conservatieve tandheekunde, 't nuttigst zal zijn.

Maar ik wensch met U te spreken, over den overwegenden invloed van den tandarts op onze kleine kinderpatienten, en om dit te doen, citeer ik eerst eenige phrasen, mij en zeer zeker ook U allen bekend, door volwassenen geuit. Wanneer men dezen soms wijst, op ziekte-toestanden der tanden en kiezen, hetzij van slechte kwaliteit of stand, tengevolge van verwaarloozing tijdens de kinderjaren, krijgen wij zoo dikwijls ten antwoord, dat diezelfde menschen tijdens hun jeugd zoo angstig waren voor den tandarts, dat zij achter stoelen en tafel kropen, louter bij het hooren van zijn voetstap, en menigmaal gaat dit verhaal gepaard met uitingen van spijt, dat zij door hun vroegeren angst en diertengevolge slechte hulp en verwaarloozing, zoovele jaren later, de bittere vruchten er van smaken.

Welnu, ofschoon wij niet meer in een tijd leven, dat de tandarts de boeman is voor den kinderpatient, ofschoon de tandarts nu gewoonlijk de praktijk bij zich aan huis uitoefent, zoo komt het toch nog menigmaal voor, dat de kinderen angstig en bedeesd, snikkend ongelukkige blikken opslaande, mijne spreekkamer voor de eerste maal binnenkomen, en dat deze treurige kinderstemming nog verhoogd wordt zoodra de persoon die ze begeleidt, de reden van hun komst vermeldt, gewoonlijk alle bijzonderheden zoo uitvoerig, bezwarend en daardoor zoo verontrustend mogelijk in het bijzijn van de

kinderen voorspiegelende. Ziet dat is reeds het moment, om een gunstigen indruk op het kind te maken; met eenigszins scherpen blik zult ge terstond op het ernstig kindergelaat een kalmer uitdrukking zien, wanneer ge de moeder antwoordt: „Wij zullen wel eens zien mevrouw, ik denk haast niet dat het zoo slim zal zijn, denk je ook wel kleine vriend?” Dit lachende gevraagd, brengt een blik in de oogen van het kindje, die U goed doet zien. Dit is de eerste stap, nu komt het gewichtige oogenblik; waag't niet den kleine met instrument of spiegelte te naderen, een huilbui maakt u de behandeling onmogelijk. Ook daarvoor is kruid gewassen; den eersten dag behandel ik nooit een patientje, al verzoekt de moeder 't mij nog zoo vriendelijk, tenzij kiespijn of een zeer verre reis speciaal voor het doel gemaakt, een uitstel minder gewenscht maakt. De eerste visite heeft ten doel, het kind vertrouwd te maken met mij, met de instrumenten, met al het speelgoed, zooals ik het pleeg te noemen.

De coryleur of buisjes chloor-aethyl doen dienst tot het bevrozen van watjes; ik dompel een wattenrolletje in water, knijp 't uit en dit in één oogenblik bevrozen, maakt het grootste amuzement uit. Dan wijs ik hem de boormachine, breng er een boortje in en laat het kind zien hoe het boortje ronddraait door 't in beweging brengen van de machine.

Deze behandelingen buiten den mond zooals ge ziet, maken den kleinen patient met mij bekend; ik laat hem nu rustig naar huis gaan en bestel hem terug. Zijn eerste vraag bij zijn terugkomst, zal zijn: „Gaat u weer ijsmaken?”, of wel: „Gaat u weer met dat tolletje spelen, dat zoo ronddraait?” „Ziet dan is de baan gebroken en ge krijgt dien dag zonder morren of angst den kleine in den stoel. Nu geef ik hem 't allereerst een spiegel in de hand, ik begin dan alles te wijzen, ik laat hem het kiesje of tandje zien, dat, om hun taal te bezigen, ziek is, ik wijs hem de zwam, de rolletjes watten, de cement, in een woord, ik vertel hem alles, terwijl ik werk, het hoe en waarom, op een voor kinderen gemakkelijke wijze uitgeduid; ik maak ze vertrouwd

met de behandeling, en leid ze af gedurende dezelve door steeds te spreken, maar altijd over mijn werk. Na eenige visites behoef ik niets meer uit te leggen; wanneer ge na de behandeling of gedurende dien tijd een klein examen zoudt afnemen, zoudt ge zien dat het kind op zijn manier u alles weet te vertellen. Dit oogenblik is de eerste steen gelegd voor de conservatieve tandheelkunde.

Ik geef U hier eenige voorbeelden, waaruit blijkt dat mijn inzicht niet onjuist is. Een mijner patientjes, een jongen van circa vijf jaar, gilte en huilde van angst bij zijn eerste bezoek; dien kleinen vriend kreeg ik niet dadelijk rustig onder behandeling; ik zag hem belangloos 4 weken achtereen, (eens in de week n.l.), de moeder bij 't eerste bezoek uit. leggende, dat, in 't belang van 't kind willende handelen, zij niet tegen de moeite moest opzien van 't komen, en ik evenmin, vandaar dat ik het gaarne belangloos ondernemen wilde. Welnu, langzamerhand won ik al babbelende en spelende het vertrouwen van den kleine, en na eenige weken kon ik rustig mijn werk ondernemen, ja hij werd mijn liefste patientje. Toen ik hem later eens vroeg, wat hij worden wil als hij groot is, antwoordde hij: »Tandarts, ik leer dan de menschen hoe ze hun tanden mooi moeten borstelen en dat zij altijd zijden draadjes gebruiken moeten, zoals Maatje bij mij doet, voordat ik ga slapen". Ik laat nl. altijd 's avonds, na tandjes en kiesjes geborsteld te hebben, met witte zijden draden de approximaalvlakken reinigen. Nu was deze kleine weerspannige jongeling gelukkig een uitzondering; gewoonlijk vraagt onze vriendschappelijke omgang niet zoo veel tijd. Een ander voorbeeld kan ik u geven van een klein meisje, dat zoo goed op de hoogte is van mijn werk dat zij steeds zelve de cement aanmengt, terwijl ik haar broertje behandel.

Een kindje van tien jaar ging met hare familie naar den Haag wonen, zoodat ik de moeder aanried, met 't oog op tijdverzuim en studie, een tandarts aldaar te nemen. Bij een van de laatste visites vroeg zij mij: »Juffrouw, moet

ik den tandarts nog iets zeggen van dat kiesje dat u verleden jaar met cement plombeerde, omdat 't te pijnlijk was, en dat u tijdelijk met cement afsloot?" Het was de zesjarige kies, die ik ruim een jaar geleden aldus behandeld had. Een ander klein vriendinnetje had zich voor St. Nicolaas een tandheerkundige instrumentenkast (zooals zij 't noemde) gewenscht, maar hoe mama ook zocht, het was nog geen bekend artikel onder het speelgoed. Haar wensch werd vervuld in den vorm van een poppenbuffet; dit nu noemde de kleine haar »denticière", een door haar zelf uitgedachte naam. Zij nam nu een priem en boorde daarmede kleine gaatjes in witte schuimpjes, die kiesjes voorstelden, en 't was kluchtig om te zien, wat zij in haar „denticière" verzonnen had; daarmede speelde zij »tandarts" met hare vriendinnetjes. Ik vulde dit buffet aan met zwam, gutta-percha enz., en ziet, dit is het liefste speelgoed der kleine. Zoo kon ik u nog een massa voorbeelden aanhalen, maar ik vrees u te gaan vervelen met een voordracht, die een zoo weinig wetenschappelijk karakter draagt. Toch meende ik, dat bovenvermelde wijze van omgaan met kinderpatienten tot de wetenschap kan bijdragen, omdat ik van deze methode veel verwacht voor de toekomst. Ik baseer mijne theorie op feiten, die ons allen bekend zijn. Het is nl. bewezen dat een kind, dat zijn onderwijzer lief heeft, voor hem zal werken, zijn best doen, studeeren, terwijl een kind, dat zijn leermeester haat, dezen zal sarren, plagen, onwillig zijn, in een woord, alleen gedwongen zijne plichten zal nakomen; ik approuveer die moeder die eens tot mij zeide: »Ik ben verplicht mijne gouvernante ontslag te geven, omdat zij, hoe degelijk en bekwaam ook, mijne kinderen niet weet te boeien, zich niet weet bemind te maken; daarom vrees ik dat zij nooit een gunstig overwicht zal krijgen".

Welnu, ook ik zeg: „een kind moet van ons houden, moet ons goed gezind zijn, wil 't ons vertrouwen, en 't is aan ons; dit kindervertrouwen machtig te worden". Geloof mij, geachte collega's, hoe vreemd 't u ook toeschijnen moog', ik hecht aan den omgang en goede verhouding van tandarts

en patient juist gedurende de kinderjaren evenveel waarde als aan onzen besten arbeid zelve, want brengen wij ook al onze kunde in praktijk, wanneer de goede wil bij het kind niet domineert, en hij het bezoek bij den tandarts eene kwelling noemt in plaats van een genoeg (en mijne kinderpatienten noemen het een genoeg) dan zal nooit de weg gebaad worden, die voeren moet, daarheen waar wij immers allen onze patienten zoo gaarne leiden, nl. tot de ingewortelde overtuiging, dat hygiëne van den mond een groote factor is voor hygiëne van 't geheele organisme.

Het kind nu legge den eersten stap op dien weg, als mensch zal het dien weg volgen. „The child is father to the man” handhaaft dit beweren.

HENRIETTE VAN GELDEREN.
